

національності й релігії, прохаючи допомогти йому в справі витворення цього нового оруддя людської культури, і підсобити тому, щоб Національна Бібліотека

зробилася не тільки могутнім і великим розсадником світла знаття та культури на рідній нам Україні, ба й великою інституцією всесвітньою.

ГОЛОВА КОМІТЕТУ: Академік ВІВЕРНАДСЬКИЙ.

ЧЛЕНИ: С.О.ЄФРЕМОВ, Г.П.ЖИТЕЦЬКИЙ, ВО.КОРДТ, проф. А. Є. КРИМСЬКИЙ

Секретарь Комітету Є.Ю.Перфецький.

До якогось часу прохаємо направляти всі листи й книжки на адресу: "Київ, Бібліотека Університету Св. Володимира", додаючи напис: "Для Національної Бібліотеки"

**УХВАЛЕНИЙ РАДОЮ МІНІСТРІВ
ЗАКОН ПРО УТВОРЕННЯ ФОНДУ
"НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ" ²**

1. Для заснування Національної Бібліотеки Української Держави в м. Києві утворюється "Фонд Національної Бібліотеки" з метою негайного придбання й систематизації книжок, бібліотек, рукописів, мап та інших творів.

2. Крім загальних завдань — допомагати розповсюдженню знання і підтриманню наукової праці, при Бібліотеці має бути найповнішим чином розроблений відділ "Ucrainica"; Бібліотека повинна бути книгозбірнею, в якій мають бути зібрані всі пам'ятки духового життя українського народу і України (рукописні і друкарські). В ній повинні бути зібрані книги, часописи, газети, гравюри, листівки, ноти, літографії і інші твори друкарень, літографій і металюграфій, видані на Україні та за кордоном.

3. Міністрові Народної Освіти та Мистецтва доручається в найкоротший час розробити і внести на затвердження Ради Міністрів статут і штати Національної Бібліотеки.

4. Як аванс до 1 січня 1919 року, асигнувати до Фонду

Національної Бібліотеки в розпорядження Міністра Народної Освіти та Мистецтва п'ятьсот тисяч карбованців з коштів Державної Скарбниці.

5. Для Управління Фондом Національної Бібліотеки і ведення початкової праці по заснуванню її скласти Тимчасовий Комітет по заснуванню Національної Бібліотеки в місті Києві; Комітет цей знаходиться і працює під безпосереднім доглядом Міністра Народної Освіти та Мистецтва. Інструкцію, яка зазначає склад, платню за працю і напрям діяльності Тимчасового Комітету доручається розробити Міністрові Народної Освіти та Мистецтва.

6. В цілях побільшення Фонду Національної Бібліотеки доручити Міністрові Народної Освіти та Мистецтва звернутися до всієї людности Української Держави з закликом про підтримання цієї справи і відкрити загальну підписку для побільшення Фонду.

Голова Ради Міністрів Ф. Лизогуб.

Міністр Народної Освіти та Мистецтва М. Василенко.

Міністерство Народної Освіти й Мистецтва
На підставі Закону 2 серпня 1918 року ("Державний Вістник" 8 серпня 1918 р.)
"затверджую" 5-го жовтня 1918 року.
Управляючий Міністерством Освіти і Мистецтва Сенатор Н. Василенко.

**Інструкція Тимчасовому Комітетові для заснування
Національної Бібліотеки Української Держави
у м. Києві.³**

1. Мета Тимчасового Комітету закласти на Україні велику книгозбірню всесвітнього типу, яка гуртувала в собі все, що витворено людською думкою та всім по всіх науках, — таку книгозбірню, щоб завдяки спромогу, невидячи з країни, познайомитися

в як найповнішій мірі із світовою літературою по всіх паростях людського знаття, писаною геть усіма мовами. Знов же Національна Бібліотека на Україні, поруч цієї мети має ще й свою спеціальну завдачу, а саме — закласти відділ Ucrainica, присвячений літературі про

Україну та про український нарід. В цім відділі повинно згуртуватися все, що друкувалося будь коли і будь-де українською мовою,— повинна згуртуватися, незалежно од змісту і напряду, література, писана всіма мовами про історію українського народу, його фольклор, мову, словесність, мистецтво, побут, соціяльні та економічні умови життя і т. инш. Разом з тим до відділу *Ucrainica* входить і все, що торкається території Української Держави. Сюди вступає література про природу, побут, історію, економічні та соціяльні умови Закордонної Русі—України, Буковини, Русі Угорської, Галичини, чи в їх сучасному, чи в їх минулому обсягові, та тих країн Північної й Південної Америки, де пороскидалися суцільні осадки українського племені.

2. Задачі та предмети відання та діяльності Комітета ось які: (а) виробити статут Національної Бібліотеки, (б) підготувати відкриття Національної Бібліотеки, (в) негайно набувати та каталогізувати окремі книжки та журнали, цілі книгозбірні, рукописи, мапи та другі витвори друку, (г) кермувати фондом Національної Бібліотеки та переводити первісну засновчу працю, (д) зорганізувати бібліотечну техніку, організувати в міру потреби особовий склад бібліотеки, скласти штати її та позапрохувати бібліотекарів, попризначати низчих служачих, каталогізаторів, діловодів, і т. д.

3. Комітет складається з 5 осіб. Голова і первісний склад комітету в цілости призначається од Міністра Народньої Освіти. Комітет обирає із свого гурту заступника голови та скарбника; на випадок виходу члена або голови із складу Комітета, Комітет вибирає кандидатів на місце голови, або членів, і вони затверджуються од Міністра Народньої Освіти.

4. Голова Комітету відає всіма зносинами Комітету як з Міністром Народньої Освіти, так і з другими особами та установами, призначає час та місце для засідань та має в них провід.

5. Діловодством Комітету може займатися особа, яку обрано не з членів Комітету, під назвою секретарь Комітету; він виконує всі письмові справи, та всі доручення Комітету, та має платню, визначену Комітетом. Ця особа користується правом голосу або дорадчого, або рішачого, згідно з постановою Комітету.

6. а) Старший бібліотекар, обраний Комітетом, затверджується од Міністра; він завідує бібліотекою аж доки вона остаточно зорганізується, та особовим її складом та руководиться інструкцією, виробленою Комітетом. Особовий склад підлеглих йому осіб призначається від Комітету, та бібліотекареві залишається право мотивованого одводу кандидатів, а

також право мотивованого подання до Комітету про віддалення підлеглих йому осіб, які виявили себе непідходящими для справи. б) Скарбник: 1) одержує суми з фонду призначеного на Національну Бібліотеку за постановами Комітету, яких копії завіряються підписами голови, секретаря і печаткою Комітету, 2) приймає суми, що надходять від Комітету, і передає їх до належних кредитових установ (скарбниць, банків і т. и.) на ймення Комітету, 3) переховує гроші Комітету на біжучі видатки; видає їх за постановою Комітету або за розпорядженням од голови, яке заноситься до протоколу; на негайні комітетські видатки скарбник може переховувати у себе готівкою не більш, як 2000 карбованців; службовим особам Комітету можуть видаватися од скарбника на біжучі видатки авансові суми не більш як 300 карбованців кожному.

7. Зібрання Комітету відбувається в наперед призначеному часі і в зазначеному кожен раз місці і вважаються дійсними, коли прийде половина членів Комітету, котрі перебувають у Києві. Питання вирішається звичайною більшістю; як що голоси поділяються по половині, голос голови лічиться за два голоси. Усі вибори робляться через закриті балютирування. В виборах беруть участь самісінькі члени Комітету. Вибори вважаються дійсними, коли в них беруть участь усі члени комітету, які перебувають у Києві, при чім тому, хто не може прибути на дане засідання, застерігається право передати свій голос другому членові. На той випадок, коли б вибори не могли відбутися або через неприсутність будь-кого із членів, або через непередачу його голоса комусь другому, вони переносяться на найблизче засідання, і для законности його вистарчатиме проста більшість голосів тих членів, що перебувають у Києві.

8. Тимчасовий Комітет має свою печатку. Печатка має отакий напис українською мовою: "Тимчасовий Комітет Національної Бібліотеки Української Держави в м. Києві".

9. Комітет має право в міру потреби для участі в своїх працях та засіданнях запрохувати тих чи інших тямущих осіб, фахівців та експертів, та визначати їм платню.

10. Комітет має право призначати спеціальні комісії для детального розроблення окремих питань та виповнення особливих доручень; комісії можуть складатися як із членів Комітету, так і з сторонніх осіб; Комітет визначає гроші, погрібні на вдержання комісій.

11. Комітет посилає з дорученнями в міру потреби, в межах України і по за її межами, або своїх членів, або

сторонніх осіб по своєму виборі. Особи, послані з дорученням, оплачуються відповідно до постанов Комітету і обов'язані подавати Комітетові письмовні звідомлення про те, що вони свої доручення виповнили.

12. Журнали засідань, акти, договори та всі інші документи мають силу тоді, коли підписані головою,

секретарем та одним з членів Комітету з оттиском печатки Комітету.

13. Комітет має право безпосередньо зноситися з тими установами, з якими потрібно для користі справи.

14. Звідомлення про свою діяльність Комітет подає до п. Міністра Народньої Освіти один раз на два місяці.

СТАТУТ⁴

Національної Бібліотеки Української Народньої Республіки в м. Києві, при Українській Академії Наук.

I. Завдання Бібліотеки.

§ 1. Національна Бібліотека ставить своїм завданням згуртувати як найповнішу літературу геть по всім наукам, мистецтву, красному письменству, техніці та громадським і державним справам.

§ 2. Національна Бібліотека так само має збирати до купи в як найновішій мірі всенюку літературу, писану українською мовою, та все, що писано про Україну й український народ чи то українською, чи то іншими мовами, а для того в ній з' організовано спеціальний відділ "Ukrainica".

§ 3. Усі зібрані в Національній Бібліотечі книжки й рукописи повинні бути доступні для користування усім безплатно, згідно з установленими правилами, а для того в Національній Бібліотечі улаштовуються читальні залі та легко доступний кожному П і д – р у ч н и й В і д д і л.

§ 4. Національна Бібліотека повинна кожному читачеві дати спромогу бути освідомленому про всі великі книгозбірні, які де є на Україні, а для того в Національній Бібліотечі має організуватися спільний каталог, куди занесено буде книжки всіх книгозбірень України, які мають при вищих школах та громадських інституціях.

II. Устрій Бібліотеки.

§ 5. Національна Бібліотека перебуває при Українській Академії Наук і складається з семи відділів та читальної залі. Відділи ось які: 1) Український Відділ (2), 2) Загальний Відділ, 3) Відділ газетно-графічний, 4) Відділ рукописів (і інкунабулів) та старих українських друків, 5) Східний Відділ, 6) Підручний Відділ з читальною залюю (§ 2) 7) Каталожний Відділ.

Примітка 1. До Газетно-графічного Відділу відносяться всі газети, не виключаючи українських та східних, мапи (карти), ноти, гравюри, листівки.

Примітка 2. Зоводити ще нові відділи можна тільки за постановою Ради Бібліотеки та за згодою Спільного Зібрання Академії Наук.

§ 6. Книжки для читання до дому не видаються. Дійсні та почесні члени Української Академії Наук мають право брати книжки до дому, додержуючи правил, вироблених Радою Бібліотеки, про число взятих книжок та про час користування ними.

III. Порядкування Бібліотекою.

§ 7. Бібліотека знаходиться під управою Д и р е к – т о р а Бібліотеки, який всесторонньо слідкує за правильним ходом життя Бібліотеки. Він є представник Національної Бібліотеки та через нього ведуться всі зносини Бібліотеки. Директор Бібліотеки вибирається Українською Академією Наук. Кандидатів на Директора можуть подавати не самісінькі члени Спільного Зібрання Академії Наук, ба й Рада Національної Бібліотеки та Ради державних вищих шкіл на Україні. Коли мають одбутися вибори Директора, то кандидати з їхніми коротенькими життєписами (*curriculum vitae*) оголошуються на одному з чергових Спільних Зібрань Академії Наук, а обираються в найблизшому черговому Зібранню, згідно з § 62 Статуту Академії Наук.

§ 8. Директор спільно з служачим персоналом та Товаришем Директора відповідають за цілість усього того, що є в Бібліотечі.

§ 9. Директора затверджує верховна влада за поданням од Голови Президента Академії Наук через Міністра Народньої Освіти.

§ 10. Директор: а) головує в Раді; б) скликає зібрання Ради не менше, як раз на місяць; в) скликає надзвичайні зібрання Ради за своєю ініціативою, або за ініціативою не менше як п'ятьох членів Ради; г) вносить на розгляд Ради питання, котрі вважаються потрібними; д) затверджує всіх служачих у Бібліотечі, починаючи од VI класи й нижче; е) подає на затвердження Міністрові Народньої Освіти та Мистецтва Товариша Директора та старших бібліотекарів, яких обібрала Рада Бібліотеки; ж) робить тимчасові заходи в важних випадках для правильного ведення справ в Бібліотечі та негайно